

De MOgroep op werkbezoek

Sedna Welzijn Emmen en Welzijn Midden Drenthe (01-11-2012)

Aanleiding: voorbeelden verzamelen

Waarschijnlijk wil het nieuwe kabinet ook de transitie van werken naar vermogen doorzetten via een participatiewet. Daaraan voorafgaand wil de MOgroep onderzoeken hoe W&MD-organisaties hier in het veld al invulling aan geven. Dat varieert van samenwerking met SW-bedrijven tot het realiseren van dagbesteding; van het begeleiden van mensen naar werk tot het aanbieden van cursussen en trainingen voor mensen met afstand tot de arbeidsmarkt. Al die voorbeelden gaan we gebruiken om onze leden te inspireren en van elkaar te leren. Bovendien zullen we ze landelijk onder de aandacht brengen van politici.

Sedna Welzijn Emmen

Welzijngroep Sedna is een brede welzijnsorganisatie in Emmen. Sedna verzorgt diensten op het gebied van welzijn en maatschappelijke ondersteuning voor volwassenen en jeugdigen. Bijvoorbeeld peuterspeelzaalwerk, maatschappelijk werk, ouderenwerk, jongerenwerk en opbouwwerk. Emmen heeft circa 100.000 inwoners.

Voorbeeld 1 *Heel Goed*

De sociale dienst van Emmen heeft destijds aan de Sedna-groep gevraagd om bijstandsmoeders te ondersteunen om een zinvolle dagbesteding te vinden en ervaring op te doen richting werk. Dat leidde tot de kleding- en speelgoedwinkel *Heel goed* die kinderkleding en speelgoed verstrekt aan gezinnen met een minimuminkomen. Het doel is vooral om in contact te komen met deze doelgroep en hen te ondersteunen in participatie en re-integratie.

In de winkel werken vrijwilligers, meestal ook moeders in een bijstandssituatie, onder leiding van een coördinator. Het is geen winkel met open inloop. De vrijwilligers maken afspraken met de klanten, zodat zij per dagdeel ongeveer vier á vijf klanten kunnen helpen en met hen een gesprek voeren. Elke nieuwe klant vult een intakeformulier. Daardoor kunnen de vrijwilligers gericht met hen spreken over allerlei zaken, variërend van opvoeding, werk en bijstand, andere financiële zaken, et cetera.

Opvallend is dat praktisch elk gezin schulden heeft. Sinds de opening bereikte *Heel Goed* 390 gezinnen. De klanten komen regelmatig terug en de vrijwilligers attenderen hen ook op de 'nieuwe' collectie en 'nieuw' speelgoed. Sinds de opening hebben zij geen enkele moeite om nieuwe kleding en speelgoed te krijgen. Elk jaar vernieuwen zij de collectie zodat het aantrekkelijk blijft om te komen. Oude collecties worden doorgegeven aan samenwerkingsprojecten in de Derde Wereld. Dankzij de ongedwongen sfeer winnen de vrijwilligers het vertrouwen van de klanten. Zo kunnen ze

goede ondersteuning bieden en gericht doorverwijzen als dat nodig is. Veel van deze klanten zijn slecht op de hoogte van gemeentelijke voorzieningen en andere regelingen.

De vrijwilligers die in *Heel Goed* werken hebben meestal geen sollicitatieplicht. Zij werken gemiddeld één dagdeel per week in de winkel en hebben van tevoren aangegeven wat ze willen leren. Dat kan op sociaal vlak liggen, op taalontwikkeling of andere vaardigheden, bijvoorbeeld administratie of detailhandel. De vrijwilligers moeten wel gemotiveerd en representatief zijn om in een winkel te werken en klanten te ontvangen. Momenteel werken er 24 vrijwilligers. Sinds de start zijn er 15 uitgestroomd, van wie 5 naar werk, en 1 naar ander vrijwilligers werk. Een belangrijk argument om in de winkel te gaan werken is het tegengaan van isolement.

Vrijwilliger Sonja vertelt dat zij een moeilijke tijd heeft gehad, met veel persoonlijke problemen. Zij vindt het vrijwilligerswerk belangrijk vanwege de contacten, maar ook om tegen haar kinderen te kunnen zeggen dat mama werkt in de winkel en andere mensen helpt. Sonja begeleidt nu ook de tienermoedergroep. Zij heeft weer vertrouwen in zichzelf gekregen en verwacht dat ze op den duur weer gewoon gaat werken.

Een andere vrijwilliger is via het opvoedingsproject Opstapje bij de winkel terecht gekomen. Ook zij zat in een moeilijke fase, met schulden en een echtscheiding. Zij is voor 80 % afgekeurd wegens MS en kan niet veel staand werk doen. Zij ziet zichzelf niet zozeer uitstromen naar betaald werk, maar wil zich wel meer gaan richten op opvoedingsondersteuning aan de ouders in de winkel, vooral omdat zij zelf een SPW-opleiding heeft gedaan.

Voorbeeld 2 Buurtgerichte sociale activering (BSA)

De BSA in Emmen stamt al uit de jaren tachtig. Er was een landelijke pilot in Rotterdam, Hengelo en het dorp Klazienaveen om de bewoners van de wijk Oude Molenbuurt te activeren. De bewoners wilden echter niet meewerken om dat zij vonden dat eerst iets moest worden gedaan aan de huisvesting. De opbouwwerkers leerden daardoor eerst goed te luisteren naar de inwoners alvorens aan de slag te gaan. Door gericht te vragen en de buurt als vindplaats te gebruiken werd het BSA daar een succes. De methode is ook opgenomen in de databank van MOVISIE voor succesvolle interventies.

Sociaal werker Tineke heeft in de loop der jaren geleerd vooral met de handen op de rug te werken, juist om mensen te activeren en het niet over te nemen. 'Je moet hen leren om het zelf te doen, maar je moet wel contact met hen blijven houden. Regelmatig vragen hoe het gaat en af en toe een duwtje geven.'

Manel vertelt dat zij niet gewend was zelfstandig iets te doen. Ze had schulden gemaakt en haar vader had alles overgenomen. Dat leidde tot grote spanningen. Bovendien raakte zij zwanger. Met Tineke heeft zij toen alles op een rijtje gezet en is een NOP-jongerentraining gaan doen. Dat heeft haar erg geholpen meer naar zichzelf te kijken. Nog steeds kan zij terugvallen op Tineke.

Dan Bonny: 'Ik ben verhuisd van Hilversum naar Drenthe. Ik had veel problemen, ook persoonlijk en zag het niet meer zitten.' Bonny ging naar het AMW en sprak over haar problemen, maar kwam daar niet mee verder. Het ontbrak haar aan zelfvertrouwen en een levensdoel. Zij kon nog geen formulier invullen, zo'n chaos was het in haar hoofd. Samen met Tineke heeft ze alles op een rijtje kunnen zetten. Dankzij Tineke's begeleiding is Bonny weer gaan studeren en heeft ze die opleiding ook afgemaakt! 'Zij is echt de stok achter de deur. En ook al heb ik nu maar een klein baantje en weinig geld, ik wil niet meer thuis op de bank liggen achter de geraniums. Mijn kinderen zien mij nu werken en dat geeft veel eigenwaarde, ook al moet ik er flink voor reizen.'

En ten slotte Ronald: 'Ik woon thuis, maar mijn ouders beschouwden mij als een soort werknemer voor hun huishouden. Ik raakte in een isolement. Ik heb een opleiding in dierenverzorging gedaan, maar vond geen werk.

Tineke zorgde ervoor dat ik vrijwilliger werd op de dierenambulance. Bovendien ga ik nu elke week naar de sportschool. Verder ben ik bij MEE-Drenthe voor de begeleiding en thuis gaat het ook weer beter. Ik ben blij dat ik Tineke in mijn mobiel heb staan!'

Welzijn Midden-Drenthe in vogelvlucht

Welzijn Midden-Drenthe is een welzijnsorganisatie en verzorgt verschillende diensten op het gebied van welzijn en maatschappelijke ondersteuning voor volwassenen en jeugdigen. Het werkgebied bestaat uit verschillende dorpen die ver uiteen liggen.

Voorbeeld 3 **Maatwerk**

Het project **Maatwerk** richt zich op mensen met grote afstand tot de arbeidsmarkt. Zij hebben geen sollicitatieplicht, wel een participatieplicht vanuit de gemeente. **Maatwerk** bemiddelt tussen de deelnemers en plekken waar vrijwilligers worden gevraagd. Op basis van een intakegesprek wordt onderzocht welke mogelijkheden er liggen voor deelnemers voor het doen van vrijwilligerswerk, het volgen van een training, of het doen van een activiteit.

foto's Anneke Bloema

Vaak moeten er eerst een aantal belemmeringen worden weggenomen om ruimte te maken voor participatie. Het doel is vooral mensen uit een isolement te halen en mee te laten doen in de lokale samenleving. In *Maatwerk* wordt per deelnemer gezocht naar een geschikte plek om vrijwilligerswerk te doen, omdat er geen projecten zijn waar deelnemers kunnen instromen. De vacatures van het Steunpunt Vrijwilligerswerk sluiten vaak onvoldoende aan bij de mogelijkheden van de deelnemers van *Maatwerk*. Juist daarom is maatwerk voor hen zo belangrijk. 90 % van de klanten heeft meerdere problemen, maar vooral schulden. De gemeente financiert voor circa 25 mensen per jaar.

Voorbeeld 4 Samen Sterk

Het project *Samen Sterk* is een vervolg op *Maatwerk*. Het is een samenwerking tussen Welzijn Midden-Drenthe en de GGZ Zuid West Drenthe en is in november gestart. Hier vindt een 1+1=3 optelsom plaats. Door kennis, voorzieningen en netwerk te bundelen worden extra instrumenten aan de deelnemers aangeboden.

Zo kunnen de deelnemers van *Samen Sterk* 'vrijwilligerswerk oefenen' via de werk- en dagbestedingsvoorzieningen op het GGZ-terrein, zodat ze direct na aanmelding aan de slag kunnen. Gaan ze via *Samen Sterk* aan de slag op het GGZ-terrein, dan is er geen indicatie nodig. Er worden ongeveer 50 deelnemers in deze pilot aangemeld.

Annechien: 'Ik heb jaren in de schoonmaak gewerkt, maar kreeg artrose in mijn handen. Via de sociale dienst werkte ik bij het uitzendbureau, maar vaak hoorde ik niks, of ik kon het werk niet meer aan. Dat was heel frustrerend, want je wilt zelf zoveel, maar het lukt niet meer. Dankzij Samen Sterk weet ik nu dat ik graag iets met groen doe. We gaan kijken of daar mogelijkheden voor zijn, bijvoorbeeld bij de GGZ in de kassen.'

Door een nauwkeurige intake worden niet alleen medische problemen zichtbaar, maar komen ook psychische zaken aan het licht. Tijdens de intake doen deelnemers zich soms beter voor dan ze werkelijk zijn, maar tijdens het traject wordt steeds duidelijker wat wel en niet mogelijk is en welke tegenprestatie geleverd kan worden. Ook hebben mensen in het begin vaak weerstand tegen een traject, omdat ze verplicht worden om deel te nemen, en zeker als ze horen dat de GGZ erbij betrokken is. Goede communicatie, de deelnemer respectvol benaderen én maatwerk is dan echt nodig. Door een goede analyse en een vertrouwensband neemt de weerstand vaak af en ontdekt de deelnemer langzamerhand waar zijn mogelijkheden en kansen liggen. En dat is de eerste stap uit het isolement.

De rol van de Minimaraad van Midden-Drenthe

Voorzitter Herman Koobs meldt dat de Minimaraad gevraagd en ongevraagd het College en de gemeenteraad adviseert over het minimabeleid. De lijnen zijn kort in Midden-Drenthe en dat werkt prettig. De minimaraad bestaat uit mensen die via *Maatwerk* zijn ingestroomd en vertegenwoordigers van organisaties. Daarmee onderscheidt de Minimaraad zich van een cliëntenraad. 'Wel zo prettig.'

Naast deelname aan de Minimaraad zijn de deelnemers van *Maatwerk* bezig met het opzetten van een [website](http://www.minimax-middendrenthe.nl/minimaraad) voor minima (www.minimax-middendrenthe.nl/minimaraad)

Knelpunten en aanbevelingen voor de MOgroep

1. Er is geen budget meer voor scholing van laagopgeleide klanten die ver van de arbeidsmarkt staan. En zij hebben juist scholing nodig om een baan te krijgen, inclusief meer respijt en begeleiding.
2. Ook als mensen vanwege te zwaar werk van werk willen veranderen, is scholing hard nodig, vooral bij deze groep.
3. Aanbestedingsprocedures leiden vaak tot 'windowdressing'. Daarbij wordt vooral op de uitvoering bekibbeld, wat de kwaliteit van het werk niet ten goede komt.
4. De heersende cultuur is nog te veel dat je voor 100 % moet kunnen werken en anders val je buiten de boot. Voor deze mensen geldt meer 'meedoen naar vermogen' dan 'werken naar vermogen'.
5. Medewerkers van beide organisaties vonden het werkbezoek inspirerend en ook de deelnemers aan de projecten vonden het interessant.

Nabericht:

Kort na het werkbezoek in Drenthe heeft de MOgroep samen met Cedris succesvol actie ondernomen:

MOgroep roept Kamerleden op WVA onderwijs te behouden voor kwetsbare mensen

Zo'n 500.00 mensen hebben een grote afstand tot de arbeidsmarkt. Zij missen vaak basisvaardigheden om echt aan de slag te gaan. De Wet vermindering afdracht (WVA)onderwijs zorgt ervoor dat werkgevers deze scholingskosten fiscaal kunnen aftrekken. Het kabinet wil dit per 2013 in het belastingplan afschaffen. Samen met cliëntenorganisaties, als de CG-raad en andere werkgeversorganisaties zoals Cedris, pleit de Mogroep voor behoud van de WVA onderwijs bij modulair onderwijs voor mensen die dit nodig hebben.

Dat leidde er namelijk toe dat het kabinet Rutte II ondertussen het volgende heeft besloten:

Aanpassing WVA onderwijs voor 2013 teruggetrokken

De aanpassing van de Wet Vermindering Afdracht loonbelasting en premie volksverzekeringen onderwijs (WVA-onderwijs) in 2013 is teruggetrokken. Om de daardoor gemiste besparing van € 14 miljoen te dekken wordt de afdrachtvermindering onderwijs verlaagd met 3,41%.

In het regeerakkoord hebben VVD en PvdA afgesproken om de WVA-Onderwijs per 1 januari 2014 af te schaffen. In plaats daarvan komt nu een subsidieregeling die nog uitgewerkt wordt. Vanwege de impact van de maatregelen en de invoering voor slechts een deel van het jaar, heeft de regering besloten om van de aanpassing van de WVA Onderwijs in het Belastingplan 2013 af te zien.